

Силабус курсу

Хімія біологічних процесів

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень
Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 014 Середня освіта (Природничі науки)
Освітньо-наукова програма «Середня освіта (Природничі науки)»
Кількість кредитів – 3 Мова викладання: українська
Рік підготовки – I, семестр - II
Компонент освітньої програми: вибіркова
Дні занять: згідно розкладу
Консультації: згідно розкладу

Керівник курсу

Докт. біол. наук. проф. Столяр Оксана Борисівна

Контактна інформація Oksana.Stolyar@tnpu.edu.ua; 0965956904

Опис дисципліни

Мета навчального курсу – сформувати у студентів систему знань про молекулярні основи структурної організації та функціонування живих систем, а саме: самоорганізації макромолекул та надмолекулярних комплексів, забезпечення функцій спадковості, руху, сигналювання, обміну речовин та його регуляції.

Навчальний контент

	Тема	Результати навчання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Хімічна організація живого		
1	Тема 1. Хімічний склад живих систем.	Знати: <ul style="list-style-type: none"> Елементний і речовинний склад живого, роль водного середовища основні концепції структурної організації макромолекул та надмолекулярних комплексів, принципи збереження і реалізації генетичної інформації, теоретичні основи експериментальних методів дослідження просторової структури біологічних макромолекул, молекулярні механізми впливу пошкоджуючих чинників довкілля на макромолекули; Вміти: <ul style="list-style-type: none"> практично застосовувати теоретичні знання у вирішенні завдань сучасної біології; працювати з банками даних біологічних послідовностей в мережі Інтернет, володіти комп'ютерними програмами роботи з біологічними послідовностями, експериментально доводити хімічний склад та фізико-хімічні властивості біологічних об'єктів, цілісно і системно мислити.
2	Тема 2. Принципи самоорганізації надмолекулярних структур. Біологічні мембрани	
3	Тема 3. Збереження та реалізація спадкової інформації	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Хімічні процеси у живих організмах		
4	Тема 4. Поняття про біологічну кінетику.	Знати: <ul style="list-style-type: none"> принципи функціонування ензимів та вітамінів як коензимів та регуляторів експресії генів, напрямки та етапи метаболічних шляхів, взаємозв'язок між ними, теоретичні основи біологічного окиснення та акумуляції енергії у клітині, механізми регуляторної активності гідрофільних і гідрофобних гормонів та їх посередників; Вміти: <ul style="list-style-type: none"> оцінювати активність ензимів, обґрунтовувати харчовий раціон,
5	Тема 5. Напрямки метаболічних шляхів. Біологічне окиснення. Біоенергетика.	
6	Тема 6. Регуляція обміну речовин.	

- розраховувати енергетичний баланс клітини,
- визначати продукти метаболізму,
- оцінювати причинно-наслідкові зв'язки між чинниками довкілля та змінами у біологічних процесах,
- цілісно і системно мислити.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК	Здатність розв'язувати сучасні проблеми в галузі природничої освіти, що передбачає проведення досліджень, інтеграцію знань та здійснення інноваційної педагогічної діяльності, характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов та вимог організації освітнього процесу
ЗК3	Здатність до абстрактного, критичного мислення та прийняття конструктивних рішень на основі сформованих загальнолюдських цінностей, логічних аргументів та перевірених фактів
ЗК 7	Здатність до осмислення предметної галузі (природничі науки, фізика, хімія, біологія, педагогіка) та специфіки професійної діяльності.
ЗК 8	Здатність до застосовування здобутих компетентностей в широкому діапазоні можливих місць працевлаштування та повсякденному житті, розвитку та прогнозування людського буття, суспільства і природи, духовної культури.
ЗК 9	Здатність до актуалізації потреби реалізації власного потенціалу, проектування та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій особистісного зростання.
ФК 1.	Здатність критично осмислювати сучасну термінологію, наукові поняття, закони, концепції, вчення і теорії, методи дослідження природничих наук, фізики, хімії, біології, розкривати загальні тенденції, закономірності розвитку природничих наук для формування світоглядних установок, природничо-наукової картини світу.
ФК 2.	Здатність моделювати та оцінювати природні системи різного рівня організації на основі взаємозв'язку фундаментальних закономірностей природи, суспільства та їх імплементації в освітній процес.
ФК 4.	Здатність підбирати та творчо застосовувати сучасні методи дослідження природничих наук для обґрунтування цілісності та єдності природи (закономірностей, процесів та явищ), інтерпретувати та використовувати результати досліджень.
ФК 8.	Здатність застосовувати набуті знання з предметної галузі, сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів старшої школи ключових і предметних компетентностей.
РН 6	Знання змісту і принципів організації освітньої діяльності в профільних (гуманітарних) і непрофільних класах старшої загальноосвітньої школи, сутності проектування навчальних програм, підручників, інформаційних і науково-методичних матеріалів із фізики, хімії, біології, інтегрованого курсу «Природничі науки».
РН 7.	Уміння абстрактно та критично мислити, приймати конструктивні рішення на основі наявних загальнолюдських цінностей, логічних аргументів та перевірених фактів, гармонійного поєднання знань з природничих наук, методики їх навчання та культури педагогічного спілкування.
РН 10	Уміння інтегрувати методи емпіричного та теоретичного рівнів пізнання в освітньому процесі, застосувати припущення, гіпотези, теорії та концепції на рівні, необхідному для вирішення науково-дослідних завдань та проблем діяльності вчителя природничих наук, фізики, хімії, біології.
РН 11	Уміння застосовувати методи природничих та педагогічних наук, сучасні цифрові технології та пристрої для розв'язання природничо-наукових та освітніх проблем, створення інформаційних продуктів та методикою їх використання у шкільній практиці.

Рекомендована література

1. Столяр О.Б. Біологічна хімія. навч. посібн. Видання 3-тє, перероблене і доповнене. Тернопіль.: Вид-во ТНПУ. 2019. 374 с.
2. Столяр О. Б. Збірник вправ і задач з біохімії. Навчальний посібник. Вид. друге, доп. I переробл. – Тернопіль: Редакц.-видавничий відділ ТДПУ, 2003. – 87 с.
3. Нельсон Д.Л., Кокс М.М. Основи біохімії за Ленінджером. – Львів.: вид-во «БаК», 2015. – 1256 с.
4. Столяр О. Б. Лабораторний практикум з біологічної хімії: Навч. посібник. Видання 3-тє, перероблене і доповнене Тернопіль.: Вид-во ТНПУ. 2019. 62 с.
5. Столяр О.Б. Молекулярна біологія. Навч. посібник. Вид. 2-ге доповнене та перероблене. Київ 2017. Вид-во «ЖНТ» 2017. – 224 с.
6. Пучельний Ю.І. Молекулярна біологія. К.: Нова книга. 2004
8. Нельсон Д.Л., Кокс М.М. Основи біохімії за Ленінджером. – Львів.: вид-во «БаК», 2015. – 1256 с.
9. Murray R., Bender D., Botham K.M., Kennelly P.J., Rodwell V., Weil A. “Harper’s Biochemistry” 29th edition. – McGraw Hill Professional. – 2012. – 818 p.
10. Nelson D.L., Cox M.M. “Lehninger Principles of Biochemistry” fifth edition. – New York. – W.H.Freeman and Company. – 2005. – 1010 p.
11. Кольман Я., Рем К.-Г. Наглядная биохимия. – М.: Мир, 2000. – 470 с.
12. Столяр О.Б., Гнатишина Л.Л. Супрамолекулярна хімія: Навч. посібник. Тернопіль.: Вид-во ТНПУ. 2019. 147 с.
13. Марри Р., Греннер Д., Мейес П., Родуэлл В. Биохимия человека. т. 1. – М.: Мир, Бином. Лаборатория знаний, 2009. – С 111-117, 165-180, 221.
14. Murray R., Bender D., Botham K.M., Kennelly P.J., Rodwell V., Weil A. “Harper’s Biochemistry” 29th edition. – McGraw Hill Professional. – 2012. – 818 p.
15. Кольман Я., Рем К.-Г. Наглядная биохимия. – М.: Мир, 2000. – 470 с.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт заборонені (у т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та обрахунків під час заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-3) усне опитування, тести, завдання	30
Модуль 2 (теми 4-6) усне опитування, тести, завдання	30
Підсумковий контроль	40
Сума	100

До Силабусу додаються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст лабораторних занять
- 3) Завдання для підсумкової роботи, питання на залік
- 4) Електронне навчання у системі MODLE